

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: سالمندشناسی

عنوان درس: جامعه شناسی سالمندی

کد درس: 12

نوع و تعداد واحد¹: 2 واحد نظری

نام مسؤؤل درس: دکتر مهتاب علیزاده خویی

مدرس/ مدرسان: دکتر مهتاب علیزاده خویی

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد سلامت سالمندی

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: دانشیار

رشته تخصصی: دکترای تخصصی ژنتولوژی/سالمندی

محل کار: دانشکده پزشکی

تلفن تماس: 09126016723

نشانی پست الکترونیک: mahtabalizadeh@yahoo.com

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم، اصطلاحات جامعه‌شناختی، و نیز شناخت علمی پدیده‌ها و امور اجتماعی در سالمندی.
- یادگیری مفاهیم واژه‌های کلیدی در زمینه جامعه‌شناسی سالمندی
- آشنایی با تعاریف و مفاهیم، رویکرد و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی سالمندی
- آشنایی نظری و کاربردی با اصول و روش‌های کمی و کیفی جامعه‌شناسی سالمندی و مسایل اجتماعی و بررسی انواع جوامع انسانی (به ویژه سالمندان) و ویژگی‌های آنها در ایران
- شناخت تئوریهای مختلف اجتماعی سالمندی در جامعه‌شناسی سالمندی
- شناخت ابزارهای غربالگری سالمندآوری
- شناخت و تحلیل نهادها و مؤسسات اجتماعی به طور کلی و سیر تکوین آنها در جامعه‌ی ایران.
- آشنایی با وضعیت بازنشستگی و پیامدهای آن
- آشنایی با چالشها و راهکارهای نظام‌های بازنشستگی در ایران و جهان
- شناخت جامعه‌شناسی سالمندآوری بعنوان یک سندرم سالمندی و از مصادیق جامعه‌شناسی و آسیب‌شناسی سالمندی

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

- مفهوم جامعه‌شناسی سالمندی
- دیگرام جامعه‌سالمند و جامعه‌شناسی سالمندی
- معنای فرد سالمند
- شروع سن سالمندی
- تعاریف سالمندی برخی از جامعه‌شناسان
- تعریف سالمندی از دیدگاه زیست‌شناسی
- تعاریف رایج موجود
- استدلال موجود از سن سالمندی
- تعریف سازمان ملل از سن تقویمی
- روند تاریخ در سالمندی
- زمان آغاز مقوله مراقبت از سالمندان
- تعریف و مفهوم جامعه‌شناسی
- سطوح جامعه‌شناسی
- بایدهای یادگیری در جامعه‌شناسی

- - سوالات جامعه‌شناختی
- - دقت پاسخگویی به سوالات جامعه‌شناختی
- - رویکرد جامعه‌شناسی
- - دیدگاه جامعه‌شناختی
- - تحقیقات سالمندی
- - تئوری‌های جامعه‌شناختی
- - مطالعات جامعه‌شناسی در سطح ماکرو
- - مطالعات جامعه‌شناسی در سطح مزو
- - مطالعات جامعه‌شناسی در سطح میکرو
- - موسسات/سازمانهای اجتماعی پایه در همه جوامع
- - مفهوم امید به زندگی در جامعه‌شناسی سالمندی
- - مفهوم سالهای مورد انتظار زنده ماندن
- - مفهوم طول عمر در جامعه‌شناسی سالمندی
- - تئوریهای مختلف اجتماعی سالمندی در جامعه‌شناسی سالمندی:
- - تئوری‌هایی از قید مسئولیت
- - تئوری فعال بودن
- - تئوری پیوستگی/دوام
- - تئوری نو پردازی
- - تئوری طبقه بندی سنی
- - تئوری معاوضه
- - تئوری جبران خسارت
- - تئوری بهینه سازی انتخابی
- - پیری به موقع /در جای خود
- - مشارکت مدنی
- - حمایت اجتماعی
- - انواع حمایت‌های اجتماعی
- - مطالعات جامعه‌شناسی در سطح میکرو
- - موسسات/سازمانهای اجتماعی پایه در همه جوامع
- - جامعه‌شناسی - سالمندآزاری: اهمیت و چرایی
- - جامعه‌شناسی - سالمندآزاری : اپیدمی

- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: اپیدمی و غربالگری
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: علایم و غربالگری
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: ابعاد
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: موانع
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری:خشونت خانگی
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: تعاریف
- - انواع سالمندآزاری
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: حیطه ها
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: غربالگری ساده و سریع
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: مشکلات شایع
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: دیدگاهها
- - جامعه شناسی - سالمندآزاری: اعضا تیم مراقبتی-حمایتی
- - بازاندیشی در نظام بازنشستگی ایران
- - بازاندیشی در نظام بازنشستگی ایران : ناپایداری مالی
- - بازاندیشی در نظام بازنشستگی ایران: سطح پوشش ناکافی بیمه بازنشستگی
- - بازاندیشی در نظام بازنشستگی ایران: ناکافی بودن حقوق بازنشستگی
- - توصیف وضعیت موجود نظام بازنشستگی ایران
- - رویکردی نوین در اصلاح نظام بازنشستگی
- - ظهور رویکردهای نوین - بازنگری در مفهوم بازنشستگی
- - بازتعریف مفهوم بازنشستگی
- - اشکال مختلف بازنشستگی -

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- مفاهیم واژه های کلیدی در زمینه جامعه شناسی سالمندی رایاد بگیرد.
- با تعاریف و مفاهیم، رویکرد و دیدگاههای جامعه شناسی سالمندی آشنا شود.
- تئوریهای مختلف اجتماعی سالمندی در جامعه شناسی سالمندی را بشناسد
- ابزارهای مختلف غربالگری سالمندآزاری را شناخته و قادر به انتخاب صحیح آنها بر حسب ویژگی سالمند باشد.
- با نهادها و مؤسسات اجتماعی حمایت از سالمندان در ایران و جهان آشنا شود.
- وضعیت بازنشستگی و پیامدهای آن را بشناسد.

- با چالشها و راهکارهای نظام های بازنشستگی در ایران و جهان آشنا شود.
- مفاهیم و انواع سالمندسازی و راهکارهای مقابله با آن را یاد بگیرد.

رویکرد آموزشی^۱: مجازی^۲ □ حضوری □ ترکیبی^۳ □

- روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه □
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال □
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی □
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL) □
- یادگیری اکتشافی هدایت شده □
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی □
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم □
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروههای کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.

لطفاً نام ببرید

-
1. Educational Approach
 2. Virtual Approach
 3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
1	تعاریف و مفاهیم و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی سالمندی	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
2	مفهوم و دیدگاه aging in place	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
3	تئوریهای مختلف جامعه‌شناسی سالمندی (رهایی از قید مسئولیت و تئوری فعال بودن)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
4	تئوریهای جامعه‌شناسی سالمندی (تئوری معاوضه و جبران خسارت و بهینه‌سازی انتخابی)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
5	تئوریهای جامعه‌شناسی سالمندی (پیوستگی/دوام و تئوری نو پردازی)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
6	سطوح مختلف مطالعات جامعه‌شناسی	نظری		دکتر مهتاب علیزاده خویی
7	انواع حمایت‌های اجتماعی و موسسات/سازمان‌های اجتماعی در جوامع	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
8	سالمندآزاری (تعریف و انواع و اهمیت)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
9	سالمندآزاری (علایم و غربالگری و اپیدمی)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
10	سالمندآزاری (مشکلات شایع و پیشگیری)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
11	سالمندآزاری (دیدگاهها و اعضا تیم مراقبتی - حمایتی)	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
12	ابزارهای سنجش سالمندآزاری	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
13	بازنشستگی و سالمندی	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
14	نظام‌های بازنشستگی و انواع آن	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
15	بازاندیشی در نظام بازنشستگی ایران	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی
16	تحلیل وضعیت بازنشستگی و پیامدهای آن در ایران	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف	نام مدرس / مدرسان
17	رویکردهای نوین اصلاح نظام بازنشستگی	نظری	پرسش و پاسخ، بحث گروهی	دکتر مهتاب علیزاده خویی

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

- حضور در جلسات کلاس درس
- مشارکت فعال در بحث‌ها
- مشارکت فعال در پرسش و پاسخ
- ارائه مطلب/یک موضوع بصورت سخنرانی کلاسی

روش ارزیابی دانشجو:

- امتحان کتبی پایان ترم 45% نمره
- حضور فعال در کلاس مجازی/حضور در طول ترم و پاسخ به سوالات 5% نمره
- تهیه و ارائه مطلب بصورت سخنرانی در کلاس مجازی/حضور 50% نمره

منابع

- Alizadeh-khoei M, Mirzadeh F., Elder Abuse & Mistreatment A Geriatric Syndrome. Tehran: Ibn Sina Publications(2020)
- Bonnie J, Wallace RB, eds. Elder Mistreatment: Abuse, Neglect, and Exploitation in an Aging America Washington, DC: National Academy of Sciences Press; 2003.
- Settersten RA, Angel JL. Handbook of Sociology of Aging. Springer Science & Business Media. Last edition.
- Victor, C. (2004). The Social Context of Ageing: A Textbook of Gerontology. Routledge.
- Phillips, J. E., Ajrouch, K. J., & Hillcoat-Nallétamby, S. (2010). Key concepts in social gerontology. Sage.
- Hooyman NR, Kiyak HA. Social gerontology: A multidisciplinary perspective. Pearson Education; 2008.
- Hooyman NR, Kawamoto KY, Kiyak HA. Aging matters: An introduction to social gerontology. Pearson Higher Ed; 2014
- Brandi B, Dyer CB, Heisler CJ, et al. Defining Elder Abuse. In: Elder Abuse Detection and Intervention: A Collaborative Approach, Publishing Company, New York 2007.
- Cassel CK, Leipzig R, Cohen HJ, Larson EB, Meier DE, editors. Geriatric Medicine: an evidence-based approach, Springer Science & Business Media: 2003 Jan 27.
- Hawes C. Elder Abuse in Residential Long-Term Care settings: What is known and What Information is needed? In: Elder Mistreatment: Abuse, Neglect, and Exploitation in an Aging America, Bonnie RJ, Wallace RB (Eds), National Academies Press, Washington, DC 2002.

- U.S. Department of Health and Human Services PHS. Healthy People 2010. Washington, DC: Government Printing Office; 2000.
- World Health Organization (2002) Missing voices. Views of older persons on elder abuse. Retrieved 27 January 2009 from www.who.int/ageing/projects/elder_abuse/missing_voices/en/.
- World Health Organization. Aging, Life Course Unit. A global response to elder abuse and neglect: building primary health care capacity to deal with the problem worldwide: main report. World Health Organization; 2008.
- عمادی، محمد حسین؛ نصر اصفهانی، آرش (1397). بازاندیشی در راهبردهای نظام بازنشستگی، تهران: روزنه
- کارادک ونسان، 1391، جامعه شناسی پیری و پیرشدگی، سوسن کباری، تهران، انتشارات جامعه شناسان
- نیازی محسن، اسداله بابایی، 1390، جامعه شناسی سالمندی، دانشگاه کاشان-انتشارات سخنوران

Caro, F. G., Bass, S. A., & Chen, Y.-P. (1993). Introduction: Achieving a productive aging society. In A. Bass, F. G. Caro, & Y.-P. Chen (Eds.), *Achieving a productive aging society*. Westport, CT: Auburn House.

Cummins, P.; Brown, J., and Sauer, P. (2014) *Work and Retirement*. In *Global aging: Comparative perspectives on aging and the life course*, Suzanne R. Kunkel, J. Scott Brown, and Frank J. Whittington, eds New York: SPRINGER.

Maltby, T. and Deuchars, G. (2005) *Ageing and Social Policy in the European Union* In *Ageing Matters* By John Doling, Catherine Jones Finer, Tony Maltby, Ashgate

Hinterlong, J.; Morrow-Howell, N. and Sherraden, M. (2001) *Productive Aging Principles And Perspectives*, In *Productive Aging*, Nancy Morrow-Howell, James Hinterlong, and Michael Sherraden. London The Johns Hopkins University Press

O'Sullivan C, Mulgan G and Vasconcelos D (2010) *Innovating better ways of living in later life: Context. Examples and Opportunities*. Young Foundation Working Paper, Young Foundation, London, UK

Rowland, D.T. (2012) *Population Aging, the Transformation of Societies*. London: Springer

Tinsley, D. J., & Schwendener-Holt, M. J. (1992). Retirement and leisure. In *Handbook of counseling psychology*, s. D. Brown & R W. Lent (Eds.). New York Wiley. 627-664

Walker, A. and Foster, L. (2013) *Active ageing: Rhetoric, Theory and Practice*, in *The Making of Aging. Policy: Theory and Practice in Europe*, Ervik, R. and Skogedal Lindén, T. (Eds.). Edward Elgar: Cheltenham, UK,

Yong, V., Minagawa, Y., and Yasuhiko S. (2015) *Policy and Program Measures for Successful Aging in Japan*, In *Successful Aging*, Sheung-Tak C. , Iris C. , Helene H. Fung, L. W. and Li, J. W. London: Springer

